

הירקון 3 בני ברק, מגדלי LYFE בניין B טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

יפעת מידע תקשורת

26.87x32.43	1/5	1	עמוד	הארץ - גלריה	21/03/2025	93513855-9
הוצאת עם עובדורדים מאושוויץ - מאת הגר ינא - 22324						

www.haaretz.co.il
יום שישי כ"א באדר תשפ"ה
21 במרץ 2025

גלריה שיש

“זה לא הזמן לספרי פנטזיה”

אחרי קרוב לעשור של שתיקה ספרותית, התמודדות עם מחלות ומלחמות על הבית, הגר ינאי חוזרת עם טוויסט בעלילה: רומן שואה שמערבל את ילדותה בצל אמה הניצולה עם סיפור אהבה במחנה השמדה

גילי איזיקוביץ, עמ' 12

נדב רביד, מנהל גלגלצ היוצא, עדיין מאמין בכוחו של הרדיו

24

היה שווה לחכות לתערוכה שייצגה את ישראל בביאנלה ונשארה סגורה

32

עונה 3 מבהירה: “הלוטוס הלבן” היא בכלל תוכנית ריאליטי

3

איך מלהקים סדרה תנ"כית בעולם של פוליטיקת זהויות

18

24.19x26.42	2/5	עמוד 12	גלריה - הארץ	21/03/2025	93513851-5
הוצאת עם עובדורדים מאושוויץ - מאת הגר ינאי - 22324					

הגר ינאי קנתה לה שם כסופרת פנטזיה מצליחה, אבל ספרה החדש מבוסס על רומן יוצא דופן בין פולני ליהודייה שברחו יחד ממחנה ההשמדה. בדרך היא התמודדה עם משבר כתיבה, מחלה נדירה, יחסים טעונים עם אמה ניצולת השואה וכעת גם עם ההאשמות נגד חברה הטוב, ניל גיימן

גילי איזיקוביץ צילום: אלה ברק

שחורה ונהדרת שהיא משקה, למבטו הנדהם של המלצר, בחלב מכוסית חד-פעמית שהזמינה לה, נראית לא קשורה לנוף הבורגני. מצד שני, גם השיחה, שנעה מחוויות דור שני וכתובה על שואה להתמודדויות קשות אחרות, היא לא שייכת חולין קלילה ורגילה בבית קפה.

"אני דור שני לאמא ילידת פולין שהיא, אחרת ובת דודתה הן היחידות שניצלו מכל המשפחה", מספרת ינאי. "הן היו בנות 14, 12 ו-11 והיו ילדות חכמות ורבות תושייה. הן התחפשו לפולניות ונכנסו לגרמניה לעבוד במסווה, וש"רדו ככה את המלחמה בזמן שהמשפחה נרצחה. את הסיפור הזה אמא שלי סיפרה לי כל חיי. כל הנשוא של הישרדות, מלחמה, שואה ואובדן עיצבו מאוד את הילדות שלי. זאת השפעה מרכזית בעיצוב החיים וזה היה נוכח מאוד עבורי מבחינה רגשית. אמא שלי עלתה לארץ, באה לקיבוץ, ושם פגשה את אבא שלי שהיה בפלמ"ח. היא הייתה אישה חזקה מאוד, עם יצר חיים מטורף. המילה האהובה עליה הייתה 'תושייה'. היא כל הזמן הייתה אומרת לי: 'הגה תושייה! תושייה תציל אותך'. היא הייתה טיפוס שורד ועל זה גדלת, עם כל הפרטים על מה שהיא עברה".

מעניין שהיית צריכה משבר כתיבה וספירת פור של אחרים בשביל להתקרב לזה.

"הסיפור המשפחתי נכנס לי למקום פנימי עמוק בתוכי, אבל עד היום לא הצלחתי לארגן אותו לסיפור בצורת רומן. יותר מסובך לכתוב כשיש אנשים סביבך שמכירים את הדמויות ושיש עוד אנשים ועוד משפחה. לא הרגשתי שאני יכולה לגעת בסיפור של אמא שלי הוא עוד מחכה להיכתב ואולי לא אצליח בכך. לל. היתה לי מערכת יחסים רגשית מורכבת עם אמא שלי. היא קשה לגדול איתה".

ינאי, בת קוונים שנוצרה אחרי שתי בנות כשאמה מרים היתה בת 42, מספרת כי היתה ילדה בודדה, מוזרה ומנוודה. היו לה צרכים רגשיים, שהסביבה והמשפחה לא הצליחו להיענות להם, ומגיל 8 נשלחה לטיפול פסיכולוגי. מאז וכל חייה התמודדה עם התקפים של דיכאון, לעתים כאלה שהשאירו אותה בבית שבועות ארוכים.

"אמא עם פוסט-טראומה היא אמא שלא ידעה לתקשר רגשית כמעט בכלל, היא אומרת. 'תמיד הרגשתי בודדה מאוד כילדה. היא אהבה אותי מאוד. היא היתה מעניקה ומרעיפה, אבל

היסטוריים, פולקלור יהודי ומיתולוגיה מקומית. באותה תקופה זכתה ינאי בפרס ראש הממשלה לסופרים. מי שהיו או קוראים צעירים שלה הפכו לימים לממשיכי הוראה: למשל, איל חיות-מון, שזכה השנה בפרס ספיר לספר ביכורים עם ספר הפנטזיה היהודית שלו, ויהודית קגן, שעשתה זאת נפלא בשני ספריה.

ספרה הבא של ינאי, "מקום בטוח ללב" מ-2011, היה שונה לחלוטין: הוא סיפר על רר מן בין חשפנית גרמנייה ליהודי בגרמניה של שנות ה-30, שנותיו הראשונות של המש"טר הנאצי. במקביל ינאי כתבה כתבות למוסף "הארץ" והפכה למוזעה עם חוויות ותרבות ניו-איג' ככותבת במגזין "חיים אחרים". היא נטתה לזה ממילא: עוד לפני הנסיעה ליפן והשהות במנור חייתה כמה שנים בקהילה אנתרופוסורפית בקיבוץ הרדוף וחיפשה את דרכה הרוחנית. ככותבת התנסתה בשיטות שונות, במיוחד בתחומי הזוגיות והמיניות, וגם ערכה אתר לוגיה מקומית ונשית של סיפורי סקס בשם "שם יש שושנים". היא פירסמה ביקורות ספרות ב"גלובס" ובגלי צה"ל והתארחת כמבקרת ואשת ספרות גם בתוכניות בערוץ 2.

היא גם השתתפה בתוכנית הטלוויזיה "מי-זהו לאהוב" שביימה ציפי ברנד, שבה חיפשה אהבה - ולא מצאה. באחד הראיונות עמה בעבר סיפרה כי היתה אז בת 38, אחרי מערכת יחסים שנגמרה כשניסתה להרות, ולבסוף בחרה בתרומת זרע. במהלך ההריון שבסופו נולדה בתה הבכורה, כיום בת 14, הכירה את ערן בן יעקב, תסריטאי והיום בעל עסק לתרגום באמצעות בינה מלאכותית. הם התאהבו ונישאו ולימים הפכו להורים לתאומות, כיום בנות 10.

היום, אחרי שנים רבות בתל אביב, גרה המ"שפחה ברעננה, שם נפגשו בבית קפה באזור ירוק ונאה. ינאי - ארוכת שיער, מרשימה, לבר'שה שמלה כהה וארוכה ועל ברכיה כלבת פודל

ובשכמות, שאין מבוגר אחראי שדואג ואין מי שיציל אותנו. אלה שאמורים להציל אותנו בגדו בתפקידם ועדיין בוגדים בו, הפקירו אותנו ואפילו לא מקבלים אחריות. מי שנשאר לדאוג לנו זה אנחנו עצמנו. אני כבר לא יכולה להיות ילדה חולמנית שכותבת פנטזיה. אני צריכה לדאוג לעצמי, למשפחתי וגם למדינת. זאת תחושת אין ברירה, לא הייתי רוצה להיות במקום הזה, הייתי מעדיפה להישאר במקום יותר רך, כל הסטרס הזה יכול לשגע וקשה לשאת את תחושת האחריות הזאת על הכתפיים".

סיפור שמחכה להיכתב

"ורדים מאושוויץ", שהוא ספרה השמיני של ינאי, רואה אור שמונה שנים אחרי ספר הפרווה האחרון שלה למבוגרים. הספר הוא, "המסע אל לב התהום", היה האחרון בטורלי"גייט" הלווייתן מבבל" שלה, זכה בפרס דבורה עומר וכמו שני קודמיו, גם בפרס גפן לספרות מד"ב ופנטזיה. אחריו הגיעו מדרוך כתיבה וספר ילדים שחברה, אבל גם שתיקה ארוכה למדי ולא אופיינית לה.

ינאי נולדה ב-1972 בקיבוץ ברקאי ומתבקש לייחס לעבר הקיבוצני את קצב העבודה המסחרר שאיפיינו אותה בתחילת דרכה ככותבת. את ספרה הראשון, "אישה באור", פירסמה ב-2001 והוא התבסס על חוויותיה מהזמן שהיתה ביפן, עבדה כמארחת במועדוני לילה וחיותה תקופה במנור זן, שם ניהלה רומן עם אב המנור. ספרה השני, "מכונת הנצח של אלכס" מ-2004, שסיפר על חיילת שנמלטת מקצין צעיר, היה מועמד לפרס ספיר "הלווייתן מבבל", שראה אור ב-2006, היה הראשון כאמור בסדרת הפנטזיה שלה ועשה היסטוריה - הן בהיותו פנטזיה שנכתבה בעברית, ואנר שעד אז כמעט לא זכה לכותרות מקומיים, והן מפני שינאי פתחה בו שער תקדימי לתת-סוגה מקומית של פנטזיה הנשענת על מקורות

יוני 1983 עמד יו"י (יורק) ביילצקי, גבר גבוה בשנות ה-60 לחייו, באולם ההמתנה בשדה התעופה בקרקוב, כשבידיו זר גדול של ורדים אדומים. הוא חיכה וכעבור זמן-מה קראה אישה בשמו. צילה צייבולסקה, שערה ועיניה כהים, מידותיה קטנות, יצאה אליו מהמעבר, גוררת מזוודה קטנה, נר"גשת מאוד. הם התחבקו. כמעט 40 שנה לא נפגשו ועד לאחרונה חשב כל אחד מהם שהשני מת. היו להם חיים חדשים ומשפחות שהקימו במקום זה שתיכננו להקים יחד, אבל עכשיו, בדרך לא דרך, מצאו זה את זה.

הסצנה הזאת, רגע שיא של חיים שהוחמצו, היא גם רגע השיא בסרט תיעודי ישראלי ישן ששודר בטלוויזיה לפני 21 שנים. "אהבה באושוויץ", סרטו של תור בן מיו, סיפר בין היתר על ציבולסקה וביילצקי, שנפגשו לראשונה כששניהם היו אסירים - הוא אסיר פו"ליטי פולני-קתולי והיא יהודייה-פולנייה שכל משפחתה הושמדה. השניים התאהבו במחנה ובמבצע נועז הצליחו לברוח יחד מאושוויץ, אבל לפני שמלחמת העולם השנייה נגמרה הם נאלצו להיפרד לתקופה ולא נפגשו שוב - עד האיחוד המאוחר. ביילצקי הוכרו חסיד אומות עולם וסיפורם של השניים, שמתו בינתיים, תועד בארכיון של יד ושם.

מי שהסירה ממנו את האבק והעניקה לו לכובס ספרותי היא הסופרת הגר ינאי. ינאי - סופרת מצליחה בתחום הפנטזיה, מבקרת ספרים, פרצוף מוכר מתוכניות טלוויזיה ועוד לפני כן איט גירל מתחכמת בתל אביב של הניינטז'ו - לא חשבה שתכתוב רומן היסטורי על השואה, אבל דווקא סיפורם של ציבולסקה וביילצקי סייע לה להתגבר על מחסום יצירתי שסבלה ממנו תקופה ארוכה והוליד את ספרה החדש, "ורדים מאושוויץ" (הוצאת עם עובד).

"הייתי סופרת פנטזיה, זה היה נהדר. זכיתי בפרסים וזכיתי להצלחה ואז הכל נדפק", היא מודה בחצי חיוך. "גם באוקטובר קשור לזה ועוד לפני כן תקופת המהפכה המשפטית. אני מרגישה שנעץ לי קוץ מורעל בגרון בצורת המצב של המדינה ועד שהוא לא יישלף והר"על יתנקז, יהיה לי קשה מאוד להמשיך לכתוב ככה. המצב במדינה מטריד מאוד. אני לא יודעת איך אפשר לכתוב פנטזיה בעולם שבו אלי שרעבי וירדן ביבס בוכים וקוראים לעזרה למען החטופים האחרים. כבר בתקופת המהפכה המ"שפטית רציתי לכתוב אבל זה לא הלך לי. לא הרגיש לי נכון לצאת עכשיו עם ספר פנטזיה. מי רוצה לשמוע את זה עכשיו? חיפשתי סיפור שיהיה קשור לחיים שלנו, סיפור דוקומנטרי, כי לא רציתי להמציא, ואז נזכרתי בסרט ורצייתי לכתוב על האנשים האלה. זה נראה לי כמו מה שאני הייתי רוצה לקרוא עליו עכשיו".

ינאי מוסיפה כי עד לשנתיים האחרונות לא היתה אדם פוליטי מאוד. "אני אדם רגיש מאוד ואם אני אתן לדברים להגיע אלי, זה ישתק אותי. אני נכנסת לחרדות. אבל הגענו למקום שאי אפשר לא להיות מעורבים בו. הבנתי שהכל תלוי בי

"המצב במדינה מטריד מאוד. אני לא יודעת איך אפשר לכתוב פנטזיה בעולם שבו אלי שרעבי וירדן ביבס בוכים וקוראים לעזרה למען החטופים האחרים. לא הרגיש לי נכון לצאת עכשיו עם ספר פנטזיה"

הירקון 3 בני ברק, מגדלי LYFE בניין B טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

יפעת מידע תקשורת

26.61x31.01	3/5	עמוד 13	הארץ - גלריה	21/03/2025	93513852-6
הוצאת עם עובדורדים מאושוויץ - מאת הגר ינא - 22324					

זיכרונות אהבה מאושוויץ

ינאי, "היתה לי ילדות
איננה, הייתי יכולה
להיות שום דבר"

23.81x27.67	4/5	עמוד 14	גלריה - הארץ	21/03/2025	93513853-7
הוצאת עם עובד/רדים מאושוויץ - מאת הגר ינא - 22324					

עטיפת הספר צילום על עטיפה: Unsplash / Faruk / עיצוב עטיפה: נועה Tokluoglu Shutter's tock אלונים שניר / הוצאת עם עובד

של יו"י והתגלגלותו למחנה והסיפור של קל"ר והדרך שהיא עשתה עד לפגישתם. ינאי כותבת באופן קריא וקולח, והתוצאה היא רומן היסטורי שאמנם עשוי מחומרים קשים אבל נקרא כמו צפייה בסרט. הוא מזכיר במידה מסוימת יצירות אחרות על השואה שניסו לטפל במוראותיה בסגנון פופולרי דוגמת "המקדקע מאושוויץ", ספרה של הת"ר מוריס. כך למשל, מתארת ינאי בתחילת הספר את קלרה המבוגרת, שעומדת לפגוש בעוזרת הבית הפולנייה החדשה ולגולל באוזניה את סיפור הישרדותה בשואה: "הזיכרונות עולים בקלרה מהר כל כך שהיא לא מצליחה להתנגד להם. מיום שהגיעה לאמריקה היא נאבקה להחזיק בהם נעולים במעמקים. איך היא היתה מסוגלת לשרוד אם היתה מרשה לעצמה לטבוע בויכרונות? יותר מ-30 שנה שהיא גרה פה: אשת פרוורים ורעיה טובה. היא גידלה את הילדים שמחים ובריאים, סיפרה להם סיפורים לפי ני השניה והציגה בפניהם מחזות קטנים בעזרת הכובות שלה. זה לא היה קל, לתפור את פיסות האושר הקטנות לסכר של טלאים שיצליח לה סום את אפילת העבר ונכלל זאת הצליחה. רק בשנה האחרונה, כשהבית התרוקן מיושבי, נדמה היה לה שהסכר מתחיל להתפרק. בשביל מה להמשיך להתעקש אם העבר גואה מאחורי הסכרים שלה, ממשיחי יותר מתמיד?"

ינאי מספרת כי "עם השנים פיתחתי חוסן וידעתי שבלי להבין את השואה לא אוכל להבין את אמא שלי. אני חושבת שעכשיו אומרים בקלות שילדות של דור שני היא ילדות בפוסט-טראומה. זה לא כל כך מובן מאליו, אני הבנתי רק בשנים האחרונות את הניתוק הרגשי של אמא שלי כמשהו שהגיע משם. הטרגדיה הגדולה עם הורים היא שאת אף פעם לא תשאל את השאלות הנכונות עד שהם לא יהיו שם כדי לענות. להבין את המלחמה ולהבין את השואה זה להבין את מצבי הנפש שהיו שם, וזאת גם הדרך שלי להבין את אמא שלי כדמות".

את מרגישה שהצלחת להתקרב אליה? "מאוד. אני מבינה את האהבה הגדולה שלה למשפחה שלה וכמה קשה היה לה לאבד

"אמא שלי, אחותה ובת דודתן היו ילדות חכמות ורבות תושייה. הן התחפשו לפולניות ונכנסו לגרמניה לעבוד במסווה, ושרדו ככה את המלחמה בזמן שהמשפחה נרצחה. כל הנושא של הישרדות, מלחמה, שואה ואובדן עיצב את הילדות שלי"

מקרים: ציבולסקה שוחחה עם פולנייה צעירה שהחלה להעסיק כעוזרת בית בביתה בברוקלין, וכסיפורה לה את סיפור הגעתה מפולין, הצעירה נזכרה שכבר שמעה על מקרה כזה שגבר מבוגר סיפר עליו בטלוויזיה.

זה היה סיפור פלאי של אהבה, עזרה והצלה, וינאי - שנמנעה עד גיל מבוגר מהיחשפות לסיפורי שואה כתובים או מצולמים - הרגישה שתר כל להתמודד איתו כסופרת. ובעוד שעל ביילצקי קיימים לא מעט חומרים ומסמכים תיעודיים, כר לל אוטוביוגרפיה שפירסם, על ציבולסקה הצעירה ינאי לאתר רק מידע מועט. משום כך, היא נטלה לעצמה חירות אמנותית בכתיבה ושינתה את שמה של הניצולה לקלרה. "צילה היא אניגמה. לא נותרה שום עדות, שום שיחה, אף ראיון, ועם צאצאיה, שאיתרתי בעזרת בלש פרטי, לא הצלחתי לדבר", היא מסבירה.

בספר ינאי מתקדמת בשני צירים - הסיפור

יו"י (יורק) ביילצקי מציג תמונות שלו ושל אהובתו צילה ציבולסקה מאמצע שנות ה-40. השניים נפגשו מחדש כמעט ארבעה עשורים לאחר שברחו מאושוויץ צילום: Alik Keplicz / AP

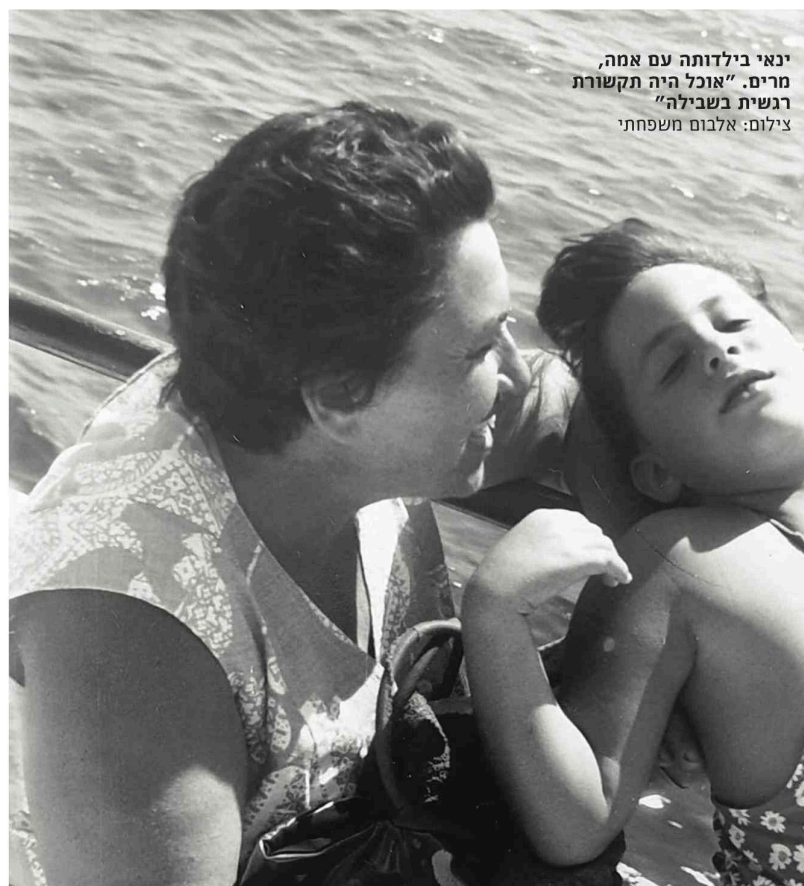
בזכות עוזרת הבית

כשמביאים את כל זה בחשבון, הבחירה של ינאי בסיפור ההצלה מהאגדות שעליו כתבה הופכת למובנת יותר. ביילצקי וציבולסקה ברחו מאושוויץ ביולי 1944 אחרי שביילצקי הצליח להשיג מדי קצין אס-אס והלך לחפש את אהובתו. הוא פקד על השומרת הגרמנייה למסור לו אותה בטענה שהיא דרושה לחקירה, והם צעדו החוצה מהמחנה והלכו ימים ארוכים ברגל אל הכפר ואל משפחתו. הם נפרדו, כאמור, ונפגשו בחלוף עשרות שנים בזכות צירוף

המשך מהעמוד הקודם

התחושה היתה שהיא נותנת את הדברים שהיא רוצה לתת. לא היתה לי הרגשה שהיא רואה אותי ונותנת לי את מה שאני זקוקה לו. לפעמים אני תופסת את עצמי מתנהגת לבנות שלי בקשיחות או מדברת אליהן באכזריות ואני תוהה אם זה מגיע מאמא שלי או מהקיבוץ, היא צרחה. "אני אכזרית באותה צורה גם כלפי עצמי, מכריחה את עצמי לתפקד, להמשיך בכל מצב, כי זה הלקח של הניצולים. כמו החיקוי של רון חולדאי בארץ נהדרת: לקום בבוקר, שתי סטי"רות, וקדימה לדרך".

מרים ינאי, שמתה כשבתה היתה בסוף ההרייון עם כבוררתה, היתה האופה של הקיבוץ. וזכרונות הילדות החיים ביותר של ינאי הבת מציבים אותה במטבח חדר האוכל ליד אמא, כשהיא מטגנת 800 סופגניות בערב חנוכה לחברים או כשהיא מכינה 100 עוגות בערבי שבת. "אוכל היה תקשורת שורת רגשית בשביל אמא שלי. אם היא הוינה אותי ונתנה לי המון אוכל, בשבילה זה היה טוב מספיק. היא היתה הפרעת אכילה מהלכת על שתיים. המקרה שלנו תמיד היה מופצץ והיא תמיד הכינה כמויות עודפות של אוכל. את הרגשות שלה היא העבירה באוכל וכולנו לקינוי בהפרעות אכילה - אני והאחיות שלי. "אני הייתי ילדה משונה מאוד, אולי מחורגנת, והיו לי דרישות רגשיות ואינטלקטואליות שבכלל לא היו בתחום שלה", היא מוסיפה. "גם היום היא קשה לאמא להכיל, ובטח שלאישה המסכנה הזאת. גדלתי בתקופה שלא היו בה מילים לדברים. היו ילדים שקראו להם מפגרים, אף אחד לא ידע על הפרעות למידה, ריכוז וקשב, והיו ילדים שאף אחד לא הבין והיו מנוודים. אני קראתי ספרים בלי הפסקה, התחלתי לחבר שירים לפני שידעתי לקרוא. יש מחברות שאמא שלי מילאה בכתיב ידה עם שגיאות כתיב של עולה, בשירים שהכתבתי לה בגיל 3 ו-4, שירים פילוסופיים על יופיו של הטבע. לא היה שם משהו שיפגוש את זה. הקיבוץ היה מערכת קשה, הייתי בבית ילדים, בלינה משותפת. היו מסגרות ומקומות כל כך משונים, אי אפשר להאמין היום שהם היו קיימים בכלל".

24.55x29.22	5/5	16	עמוד	גלריה	21/03/2025	93513854-8
הוצאת עם עובדודדים מאושוויץ - מאת הגר ינא - 22324						

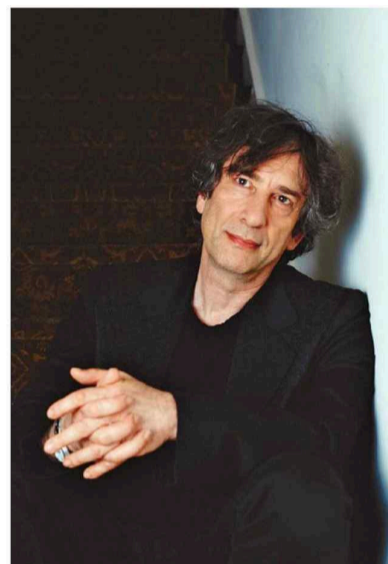
המשך מהעמוד הקודם

אותם. אמא שלי סיפרה לי את הסיפור שלה, אבל היא אף פעם לא אמרה: 'אני כל כך מתג' עגעת לאבא שלי או לאח שלי. היא לא אמרה את זה. בעקבות העבודה על הספר אני מבינה לא רק את הסיפור הביוגרפי שלה, אלא גם את הרגשות שלה. כמה שהיא התגעגעה וכמה שהיא לא היתה מסוגלת לחלוק את זה איתנו, כי היא לא רצתה להעיב עלינו.'

לצאת מעצמי

בשנים האחרונות מתמודדת ינאי גם עם נסיבות חיים קשות. כשהיתה בהריון עם בנותיה הצעירות היא לקתה בתסמונת צ'רג שטראוס - תסמונת אוטואימונית נדירה המשפיעה על הריאות ועלולה לסכן חיים. בשיאה היא הורדמה והונשמה במשך שבוע, נאלצה ליטול כמיות גדולות של סטרואידים וסבלה תופעות לוואי קשות - עלייה חדה במשקל, נשירת שיער מסיבית ותופעות נפשיות, לרבות דיכאון ועם, שהביאו אותה לטיפול פסיכיאטרי שעד אז התנגדה לו.

"לא האמנתי שאני אצליח לחזור מהמחלה הזאת", היא אומרת. "זה הטרף לי את המוח, נהייתי אגרסיבית. הבת הבכורה שלי אמרה לי יום אחד: 'אמא, חלמתי שאת דובה ואת תוקפת אותנו' ואני הבנתי שאני צריכה לקחת טיפול פסיכיאטרי. היה כל כך קשה לצאת מזה. הרגשתי שעפתי לגיל 70, לא היתה לי אנרגיה לקום מהספה, הייתי צריכה לתכנן איך אני קמה, מה יהיו התנועות שלי, חוסר מוחלט של אנרגיות. בקיץ הרופאה נתנה לי שוב סטרואידים ואחרי שבוע הודעתי שאני לא מוכנה יותר. החלומות שלי נהיו כל כך אינטנסיביים שלא ידעתי להבדיל בין מציאות לחלום. זה אולי מציל חיים אבל נורא". היא התאוששה בסופו של דבר בזכות

ניל גיימן. "ביצעו רצח לקריירה ולאופי שלו ברשתות החברתיות" צילום: Rozette Rago/NYT

"אני מתה על ניל גיימן, הוא היה חבר טוב שלי. אני לא מאמינה שהוא אנס, מהיכרותי איתו הוא איש עדין מאוד ואני מתקשה להאמין שפיזית הוא כפה את עצמו על מישהו או מישהי באלימות. אני כמוהו לא הרבות שיש נגדו"

מצד שני, מספר הספרים שרואים אור מב' לבל. באמת כולם צריכים להוציא ספר? למה כל כך הרבה אנשים חייבים לכתוב ולפרסם? "אנשים רוצים להתבטא. לא כל ספר צריך להגיע לחנויות ולא לתחרות פרס ספירה יש ספרים אחרים רוצים לקרוא וכאלה שלא, אבל זכור תו של כל אדם לכתוב וזה תהליך מדהים. גם לא כל מי שמתחבב בחוג ציור אמור לתלות את היצירה שלו במוזיאון, אבל אנשים רוצים להביע את עצמם וזה דבר בריא."

יוצא לך לומר לאנשים: "תכתוב בשביל הכסף אבל אל תבזבז את כספי החופשה השנתית על הדפסת ספר?"

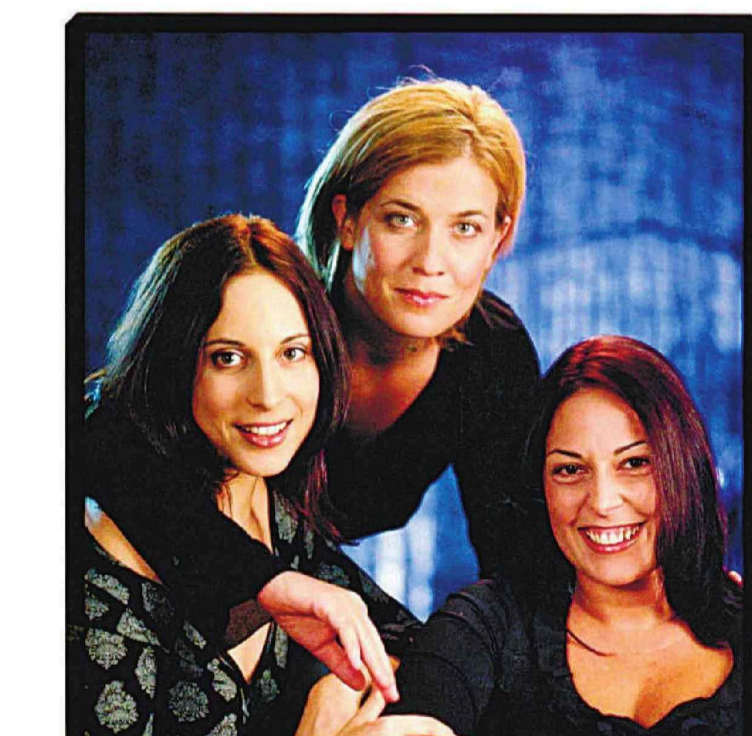
אישית, אני חושבת שלכתוב ספר זאת חוויה הרבה יותר מספקת מחופשה שנתית. זה נותן כל כך הרבה כוח וביטחון, כל כך הרבה בה בהירות, סדר בראש, סיפוק רגשי. אולי לא כדאי לשים את הספר הזה בחנויות הספרים אבל לכתוב ספר, לעבוד שנה-שנתיים ולהוציא לאור - זאת חוויה נהדרת."

אבל הענף הזה איבד את שומרי הסף וקור' בעי הטעם שלו והדמוקרטיזציה שלו מחלישה אותו.

"כל התחום הזה נמצא בתהליך שקשה לע' צור אותו. לפני 20 שנה, כשספרים שלי יצאו, היה שפע של מוספים ספרותיים, היו מבקרי ספרות, לא היה דבר כזה שספר לא יקבל התייחסות בשמונה מוספים. היום אין מבקרים, כמעט שאין מוספי ספרות, יש סוקרים ברשתות החברתיות. אני עצמי הייתי מבקרת ספרים בגלי צה"ל, היום אין יותר, הם לא רוצים. מי שאוהב לקרוא עדיין אוהב לקרוא, אבל אין לזה ביטוי. זאת גם עבודה. לא הייתי יכולה להתפרנס מתמלוגים של ספרות והרצאות פה ושם. לקחתי את עצמי בידים כחלק מתהליך של התבגרות. הבנתי שאם אני רוצה לקנות דירה, או לקבל תמלוגים ולהסתפק בהרצאות וכמה ערבי קריאה לא יביא אותי לשום מקום. בערך בזמן הקורונה הבנתי שזה לא יקרה. ניתקתי בין כתיבת ספרים לתוכנית העסקית שלי. במקביל, בקורונה כולם הסתגרו בבית והתחילו לכתוב, זה הסתדר."

להתנהג כמו עוף החול

פרויקט שאפתני שהיא מנסה להשלים בחמש השנים האחרונות אך מתעכבת עמו בינתיים הוא ספר פנטזיה נוסף, המיועד לפרסום באנגלית בארצות הברית. בנסיבות אחרות, אולי היתה יכולה להיעזר בחבר יקר שלה, בעל ניסיון בתחום - הסופר הבריטי ניל גיימן. השניים מכירים כבר שנים, רקמו

ינאי (חשמל) בתוכנית "מישהו לאהוב" ב-2002 עם הבמאית ציפי ברנד (במרכז) ואיתי אברמוב. לא מצאה שם אהבה צילום: שימוש לפי סעיף 27 לחוק זכות יוצרים

קשרים טובים ואלה התרחבו גם לבני הזוג שלהם. אלא שגיימן, המצליח והנודע שבין סופרי הפנטזיה בעולם, שכתב בין היתר את "סנדמן" ו"אלים אמריקאים", עלה לכותרות בחודשים האחרונים בנסיבות איזומות: בקיץ שעבר העידו כמה נשים שפגע בהן מינית ומאז הלך וגבר זרם המתלוננות עד שלפני חודשיים, בכתבת תחקיר ארוכה בניו יורק מגזין "הובאו עדויות רבות נגדו. כמה מהנשים תיארו התנהגות ברוטלית ואלימה, שחלקה נעשה לכאורה לצד בנו של הסופר. אחת מהמתלוננות, שהיתה שמרטיפית של בנו, האשי' אמנדה פאלמו, שהיא זו שקישרה אותה אליו. ינאי מגידה את ראשה בזעזוע. "אני מתה על ניל, הוא היה חבר שלי, חבר טוב. כשהוא ואמ' נדה היו בארץ, נפגשנו. היינו בקשר חם במשך שנים. אני לא מאמינה שהוא אנס, לא יכולה להאמין. מהיכרותי איתו הוא איש עדין מאוד ואני מתקשה להאמין שפיזית הוא כפה את עצמו על מישהו או מישהי באלימות. אני כמוהו לא פוסלת את העדויות הרבות שיש נגדו, עדויות של כמה נשים. זה מדאיג מאוד וכמור בן שאני לא פוסלת דבר שמישהי מספרת, אבל ביצעו רצח לקריירה ולאופי שלו ברשתות החברתיות. זה אפילו עוד לא הגיע לבית משפט, אפילו לא התחיל להתברר, חכו רגע."

נכון לעכשיו, יש תשע נשים שהעידו נגדו. "זה מדאיג מאוד. הוא אדם עם יצר ותשוקה ואני יכולה לראות איך הוא עושה שטויות. אני מתקשה להאמין שזה נעשה באלימות ובכפייה, אבל אני דואגת מאוד."

קראת את התחקיר?
"בטח. אין לי מה להגיד, זה מצער אותי מאוד. כשמעתי על זה הייתי ממש משותקת לשבועיים. אין עשן בלי אש וניל שוכב גדול. היו לו גישוואים פתוחים עם אמנדה, שגם היא לא טמנה את ידה בצלחת. בינתיים הוגשה תלונה על ידי המתלוננת הראשית ואף אחד לא יודע שום דבר חוץ מניסיונו האיש. הניסיון האיש שלי לא היה כזה, גם את זה חשוב להגיד, ואת זה שהוא בעיני סופר נפלא. הוא היה לי חבר, ג'נטלמן של ממש שהיה טוב, נדיב ותומך - עבורי. אבל מצד שני, לא אסתור את העדויות של אחיותי הנשים. קשה לי מאוד עם הדברים האלה."

דיברתם מאז שנחשפה הפרשה?
"כן. הוא במצב קשה מאוד, ולא ארחיב. פורצו לו את הקריירה ואת חייו האישיים וזה עוד לא הגיע משפט."

אולי הגישה המתונה הזאת מייצגת את התהליך שעבר על ינאי בכלל. היא מכנה את מה שעברה "כישרון להתנהג כמו עוף החול", להשתנות ולקום שוב ושוב מדיכאונות עבר, ממחלה קשה וממשברים אחרים. "אני מרגישה שונה מאוד מהצעירה שהייתי", היא מודה. "היו לי כמה תהליכים בחיים. היתה לי ילדות איזומה, הייתי יכולה להיות שום דבר אבל התגבשתי להיות סופרת, נערת תל-אביבית אלק, עשיתי כל כך הרבה שטויות במשך השנים - כל כך הרבה בחורים, פלרטוטים, תוכניות, סקס, ארוטיקה. עשיתי מטמורפוזה לאימהות, למש' פחה, ומוזה מטמורפוזה לבעלת עסק. נורא קשה להתבגר וזה גם לא חייני, אבל זה לא היה לע' ניין להמשיך ככה - לכתוב ספרי פנטזיה, לה' סתגר בבית שמונה חודשים ולהרוויח מעט כל כך. אני מרגישה שמצאתי מקום חזק." □